

Odpovědnost za radu a informaci

Vážené čtenářky, Vážení čtenáři,

dnes se zaměříme na oblast rad, porad a odpovědnosti za to, že Vám někdo druhý nebo Vy někomu druhému poradíte.

První část příspěvku se může zdát více teoretická, věřte však, že závěry v druhé části jsou veskrze praktické.

Na úvod odkážeme na právní úpravu, kdy nový občanský zákoník stanoví v § 5 zákona, že „*Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojená. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.*“

Dále podle § 2950 „*Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.*“

Z těchto formálních citací zákona můžeme shrnout následující zjednodušený závěr.

Osoba, která vystupuje či se prezentuje jako odborník v rámci svého povolání či stavu na určitém oboru (například se prezentuje jako finanční poradce, právní odborník, specializovaný prodejce, realitní makléř či také automechanik), musí opravdu s takovou odborností a s takovými znalostmi jednat.

Prezentovat se může přímým sdělením (dotyčný rádce výslovně či

emailem prohlásí svou odbornost) nebo také například způsobem nepřímým formou inzerce či veřejným označením své kanceláře.

Zde je patrné, že nezáleží na tom, zda skutečně odborník odborníkem je. Jinak řečeno, certifikovaný vysokoškolsky vzdělaný finanční poradce i finanční laik mají shodnou povinnost jednat s odbornou znalostí a pečlivostí, pokud se prezentují jako finanční poradci odborníci. V takovém případě nebude pro tyto účely záležet ani na tom, zda osoba má příslušné živnostenské či jiné oprávnění.

Jaké jsou praktické důsledky toho, když nám odborník či neoborník vystupující jako odborník podá nesprávnou informaci nebo škodlivou radu?

Podstatnou roli zde hraje odměna za radu či informaci. Pakliže byla rada za **odměnu** (nejčastěji finanční) a vznikne v příčinné souvislosti újma, pak bude odborník s velkou pravděpodobností povinen újmu nahradit.

Zákon tedy chrání toho, kdo požádá o radu či pomoc, vůči tomu, kdo vystupuje jako odborník. Je úkolem odborníka, aby zhodnotil, zda má dostatek znalostí a schopností, aby byl schopen poskytnout pomoc tak, že úroveň bude odpovídat průměrné péči a znalostem očekávaným u takového odborníka.

Jako příklad lze uvést zamlčení rizik finančním poradcem v rámci investic, neinformování o možných alternativních postupech léčby u lékaře, nesprávná rada k sepsání smlouvy či nesprávná rada automechanika k opravě vozidla.

Ještě vyšším stupněm ochrany pak zákon pokrývá situace, kdy kdokoli

poskytne informaci či radu vědomě k újmě druhé osoby. Nemusí se jednat ani o odborníka. Není vyžadována ani odměna za radu. V takovém případě „*rádce*“ odpovídá za újmu takto vzniklou.

Vidíme tedy, že zákon chrání osoby, které žádají o pomoc. Z tohoto důvodu je podstatné rovněž zvážit, zda obrátí-li se na Vás kdokoli s žádostí o radu, jste schopni radu poskytnout s příslušnou odborností a pečlivostí, jaká by se u odborníka na danou oblast průměrně očekávala.

Na druhou stranu chráněn však bude pouze ten, kdo o neobornosti rádce nevěděl nebo nemohl vědět. Zákon totiž v § 4 stanoví, že „*každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností.*“ Nelze tedy tzv. bezhlavě spoléhat na to, že odpovědnost vždy nese rádce, pokud víme, že odborníkem není.

Tyto principy se vztahují také na právní rady. Mnohokrát se obracíme na blízké osoby či známé, kteří studovali práva, s otázkou, jak řešit právní problém, napsat smlouvu či koupit nemovitost.

Je třeba si uvědomit, že existuje rozdíl mezi právníkem x advokátem a osobou s právním povědomím. Jedním z důležitých aspektů (mimo zákonné oprávnění k poskytnutí právní služby a praxe) je **pojištění pro případ újmy**. Advokát je ze zákona povinen být pojištěn minimálně na částku 5.000.000,- Kč pro případ způsobení újmy, je evidován v online seznamu advokátů a působí pod záštitou České advokátní komory.

Mgr. Petr Sopuch, advokát

Phone: 721 738 774
Mail: advokat@aksopuch.cz
Kontakt: Česká 65/45, Kopřivnice

